

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Literatura

Lipka, F. 1903: Popelnicové pole u Vel. Opatovic. *Pravěk* 1/1903, 143.

Jarůšková, Z. 2016: Velké Opatovice (Blansko). *Přehled výzkumů* 57(1), 232–233.

Resumé

Velké Opatovice (Bez. Blansko), „Fitréfy“. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Die Begräbnisstätte mit 98 Gräber. Rettungsgrabung.

VŘESOVICE (K. Ú. VŘESOVICE U PROSTĚJOVA, OKR. PROSTĚJOV)

„Vřesovská“. Kultura únětická. Kruhový příkopový areál. Badatelský výzkum.

Od roku 2012 je jedním z objektů naší cílené badatelské činnosti vícenásobný kruhový příkopový areál únětické kultury ve Vřesovicích, okr. Prostějov, poloze „Vřesovská“. Na lokalitě je od roku 2014 prováděn řádný badatelský archeologický výzkum (cf. Daňhel, Fojtík, Northe, Peška 2015; Fojtík, Northe, Peška 2016), a to za společné účasti hned několika institucí – oficiálním nositelem výzkumu je Ústav archeologické památkové péče Brno, hlavní terénní badatelskou silou je tým Dr. A. Northe z Martin-Luther Universität Halle, v letošním roce výrazně posílen o studenty archeologie Univerzity Palackého v Olomouci, a to v rámci jejich třítydenní terénní praxe; na realizaci akce se spoluúčastní též Archeologické centrum v Olomouci. Klíčovým prvkem letošní sezóny byla aktuální dostupnost západní části lokality, kde její dosavadní zemědělské využití neumožňovalo v letních měsících provést terénní odkryv. Vzhledem k plánované délce výzkumu, od 15. srpna do 25. září 2016, a s ohledem na výrazný personální přínos olomoucké univerzity, byly otevřeny dvě výzkumné plochy.

První plocha o výměře 480 m² (obr. 22) byla cílena na nejzápadnější část příkopového areálu, a to s ohledem na hůře interpretovatelné výsledky předchozího geofyzikálního měření ovlivněného mocnými erozními vrstvami v místě již tak složité terénní archeologické situace. V souladu s očekáváním byl zachycen průběh příkopového areálu a dvě jeho přerušení (obr. 23); zdokumentována byla též degradace k vodoteči nejbližší situovaného příkopu způsobená zřetelnou pedogenezí. Na archeologické nálezy velmi skromné výplně archeologických situací lze bez výjimky spojit s únětickou kulturou starší doby bronzové.

Druhá plocha s výměrou 112 m² (obr. 22) byla otevřena v centrální části vnitřní plochy kruhového areálu. Jejím cílem bylo blíže datovat „sídlištní objekty“ zřejmě na výstupech geofyzikální prospekce a prokázat tak či vyvrátit jejich přímou souvislost s příkopy. Z pěti jam lze hned 4 spojit s únětickou kulturou; jedna pak zůstává nedatována. Nejzajímavější je objekt č. 04/16 poskytující na dně složitější náleзовou situaci (obr. 24), kterou interpretujeme jako možné pozůstatky rituální aktivity – na dně ležela mezi většími lomovými kameny a mazanici koncentrace asi 6 intencionálně rozbitých rekonstruovatelných keramických nádob; situace tak připomíná nález z lokality Hrádek na Znojemsku, publikovaný včetně možných vazeb na zemědělské kultury (Čižmář, Salaš 2007, 160, 166), i tento náleží únětické kultuře.

V průběhu odkryvů byly selektivně odebírány výplně vybraných objektů na plavení za účelem získání makrozbytků a též in situ odebrány zbytky zuhelnatělého dřeva s potenciální možností získat vedle druhového určení dřeva též dendrodatum. Získané terénní údaje a vyzvednutý archeologický materiál výrazně přispívají k našim poznatkům o podobě, vývoji i datování této klíčové lokality (nejen) moravské starší doby bronzové.

Pavel Fojtík, Martin Golec, Maria Kluge, Andreas Northe, Jaroslav Peška

Literatura

Čižmář, Z., Salaš, M. 2007: Rituální depozita v zásobních jamách únětické kultury z Hrádku (okr. Znojmo). *Pravěk* NŘ 2005/15, 127–180.

Daňhel, M., Fojtík, P., Northe, A., Peška, J. 2015: Vřesovice (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 56(1), 198–199.

Fojtík, P., Northe, A., Peška, J. 2016: Vřesovice (k. ú. Vřesovice u Prostějova, okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 57(1), 234–236.

Resumé

Vřesovice (Bez. Prostějov), „Vřesovská“. Aunjetitzer Kultur. Kreisgrabenanlage. Forschungsgrabung.

Vřesovice 2016

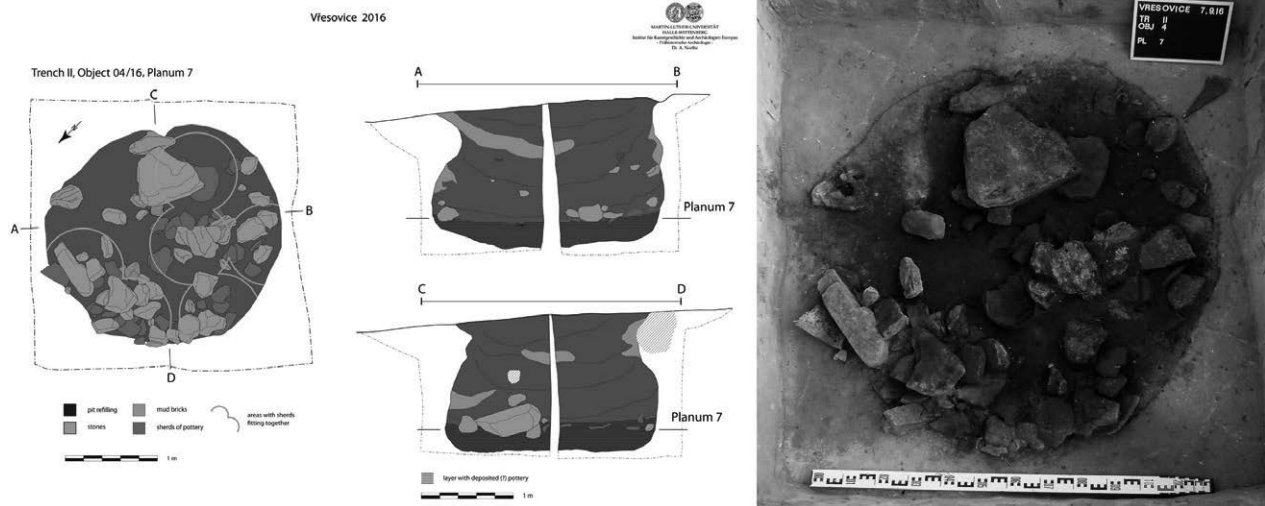
Obr. 22. Vřesovice, „Vřesovská“. Poloha aktuálně zkoumaných ploch (I/2016 a II/2016) v grafickém výstupu z dosud realizovaných geofyzikálních měření lokality.

Abb. 22. Vřesovice, „Vřesovská“. Der Lage der aktuell untersuchten Bereiche (I/2016 und II/2016) in der grafischen Ausgabe der bisher realisierten geophysikalischen Vermessung des Lokaltätes.

Obr. 23. Vřesovice, „Vřesovská“. Panoramatický snímek s celkovou terénní situací zachycenou na ploše I/2016.

Abb. 23. Vřesovice, „Vřesovská“. Das Panorama-Bild mit der Gesamtsituation auf dem Fläche I/2016.

Obr. 24. Vřesovice, „Vřesovská“. Kumulace nálezů zachycená na dně zásobní jámy – objektu č. 04/16.

Abb. 24. Vřesovice, „Vřesovská“. Die Akkumulation von Funden auf dem Boden der Vorratsgrube – Objekt Nr. 4/16.

ZAŠOVÁ (OKR. VSETÍN)

„Pohoř“. ÚK. Ojedinělý nález – sekera s okrajovými lištami. Povrchový průzkum.

V rámci povrchového průzkumu detektorem kovů byla spolupracovníkem muzea nalezena v trati Pohoř (gps: 49.4777075N, 18.0541928E) měděná (event. bronzová) sekerka (obr. 25). Jedná se o sekera s okrajovými lištami, která se na Moravě vyskytuje v prostředí únětické kultury. Nejvíce podobný nálezu ze Zašové je exemplář z Otaslavic na Prostějovsku (Říhovský 1992, 78, Taf. 12: 155). Jednalo se o ojedinělý nález takřka z povrchu ornice (hloubka do 5 cm). Během následné dohledávky nebyl v širokém okruhu zachycen žádný další archeologický materiál. Je vzácným dokladem starobronzové kovové industrie na Vsetínsku. Předmět je uložen ve sbírkách Muzea regionu Valašsko, zámek Kinských ve Valašském Meziříčí.

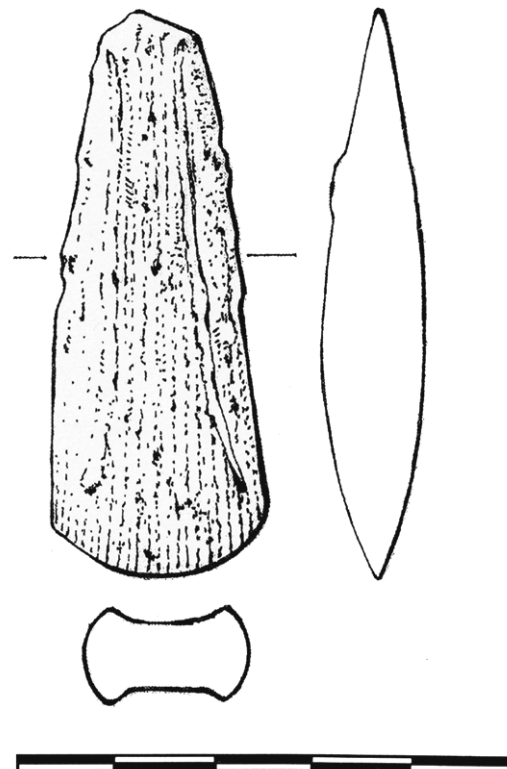
Samuel Španihel

Literatura

Říhovský, J. 1992: *Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren*. Prähistorische Bronzefunde 9, 17. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Resumé

Zašová (Bez.Vsetín), „Pohoř“. Úněticer Kultur. Einzelfund – Kupferrandleistenbeil. Oberflächen-sammlung.

Obr. 25. Zašová. Měděná (?) sekera s okrajovými lištami. Kresba A. Pešková.

Abb. 25. Zašová. Kupferrandleistenbeil. Zeichnung A. Pešková.